

sans-culottes-törekvéseknek föltárásában ért el kimagasló eredményeket. Újabb időben az „Annales” különös gondot fordít Babeuf és Buonarroti szerepének, a forradalmi kommunizmus kezdeteinek tanulmányozására. Érdeklődési körébe tartozik a francia forradalom nemzetközi visszhangjának vizsgálata is (l. pl. az „Annales” lengyel különszámát, 1964-ben).

Az „Annales” magyar különszámának témája: a francia felvilágosodás és a forradalom hatása hazánkban és a korabeli Magyarország problémái; kidolgozására történészek és irodalomkutatók közösen vállalkoztak. A tervek szerint a következő tanulmányok készülnek el: *Szaunder József*: „A francia felvilágosodás politikai irodalmának hatása Magyarországon”; *Vörös Károly*: „Magyarország demográfiai helyzete a XVIII. sz. végén (vallási, nemzetiségi, társadalmi megoszlás)”; *Benda Kálmán*: „A jozefinizmus problémái”; *Tarnai Andor*: „A magyar jakobinusokra vonatkozó kutatások újabb eredményei”; *Kosáry Domokos*: „Napóleon és a magyarországi közvélemény”; *Lukácsy Sándor*: „A francia forradalom történetíróinak hatása Magyarországon a XIX. sz. első felében (Kölcsey, Széchenyi, Kossuth, Eötvös, Szalay, Irinyi, Vasvári és különösen Petőfi)”; *Niederhauser Emil*: „A feudalizmus megdöntésének problémái Franciaországban és Magyarországon (párhuzam 1789 és 1848 között)”. A hét tanulmányt *Kókay György* válogatott bibliográfiája egészíti ki a tárgyalt korszak és problémák szakirodalmából.

Az „Annales” magyar különszáma előreláthatólag 1968 végén jelenik meg.

L. S.

Intézeti hírek

(1967. április 1—június 30.)

1967. április 1-én meglátogatta Intézetünket *Oszip Reznik* szovjet irodalomtörténész és a Kritika szerkesztőségével folytatott megbeszéléseket.

*

Viktor Suchy, az Osztrák Irodalomtörténeti Dokumentációs Központ vezetője 1967. április 5-én látogatta meg Intézetünket. Dél-előtt Heimito von Dodererről tartott előadást, délután a Bibliográfiai Csoport tagjaival folytatott megbeszélést.

*

Az Intézetünkben készülő „A magyar irodalomtudomány története” című szintézis munkatársai 1967. április 8-án vitaülést rendeztek, melynek tárgya *Tarnai Andor* kézikönyvtervezete volt. (A tervezet szövegét folyóiratunk e számában közöljük.)

*

Vargha Kálmán intézeti munkatárs „Móricz Zsigmond és az irodalom” című kandidátusi értekezésének vitáját 1967. április 10-én rendezte meg a Tudományos Minősítő Bizottság. A bíráló bizottság elnöke *Kardos László* akadémikus, opponensek *Nagy Péter*, az irodalomtudományok doktora és *Kovács Kálmán*, az irodalomtudományok kandidátusa voltak. A bíráló bizottság egyhangúlag javasolta a TMB-nek, hogy *Vargha Kálmán* részére a kandidátusi fokozatot ítélje meg.

*

Sötér István akadémikus, Intézetünk igazgatója, 1967. április 17-én, az MTA Felolvasó

termében tartotta meg székfoglaló előadását „Az irányzat, a módszer és a stílus” címmel.

*

Szabolcsi Miklós levelező tag, Intézetünk ügy. igazgatója 1967. április 24-én az MTA Felolvasó termében tartotta meg székfoglaló előadását, „A verselemzés kérdéseire (József Attila: Eszmélet)” címmel.

*

Carl Bode, a marylandi egyetem tanára 1967. május 4-én előadást tartott Intézetünkben „The Hidden America and the Modern Novel” címmel.

*

Zuzana Adamová, a Csehszlovák Tudományos Akadémia Idegen Nyelvek és Irodalmak Intézetének munkatársa 1967. május 2-től 16-ig Intézetünk vendége volt és a cseh nyelvű magyar irodalomtörténeti kézikönyvhöz gyűjtött anyagot.

*

A Román Tudományos Akadémia Irodalomtörténeti és Folklor Intézetének két munkatársa: *Mme Cornelia Stejanescu* és *Ovidiu Papadima* 1967. május 15-ől 29-ig, Intézetünk vendégeként, hazánkban tartózkodott. *Ovidiu Papadima* a régi román költészet problémáiról tartott előadást az Összehasonlító Osztályon.

*

A Tudományos Minősítő Bizottság 1967. június 13-án rendezte meg *Juhász Ferencné* intézeti munkatárs „Bródy Sándor hőskora” című kandidátusi értekezésének vitáját. A bíráló bizottság elnöke *Nagy Péter*, az irodalomtudományok doktora, opponensek *Bessenyei György* és *Mezei József*, az irodalomtudományok kandidátusai voltak. A bíráló bizottság

egyhangúlag javasolta a TMB-nek, hogy *Juhász Ferencné* részére a kandidátusi fokozatot ítélje meg.

*

Varga József intézeti munkatárs „*Ady Endre*” című kandidátusi értekezésének vitáját 1967. június 15-én délelőtt rendezte meg a Tudományos Minősítő Bizottság. A bíráló bizottság elnöke *Kardos László* akadémikus, az értekezés opponensei *Czine Mihály* és *Tamás Attila*, az irodalomtudományok kandidátusai voltak. A bíráló bizottság egyhangúlag javasolta a TMB-nek, hogy *Varga József* részére a kandidátusi fokozatot ítélje meg.

*

A Tudományos Minősítő Bizottság 1967. június 15-én délután rendezte meg *Kovács József* intézeti munkatárs „A társadalmi és nemzeti haladás gondolata az amerikai magyar irodalomban” című kandidátusi értekezésének vitáját. A bíráló bizottság elnöke *Országh László*, az irodalomtudományok doktora, az értekezés opponensei *Király István*, az irodalomtudományok doktora és *József Farkas*, az irodalomtudományok kandidátusa voltak. A bíráló bizottság egyhangúlag javasolta a TMB-nek, hogy *Kovács József* részére a kandidátusi fokozatot ítélje meg.

*

Illés László intézeti munkatárs „A két világháború közötti szocialista magyar irodalom történeti és elvi kérdései” című kandidátusi értekezésének vitáját 1967. június 16-án rendezte meg a Tudományos Minősítő Bizottság. A bíráló bizottság elnöke *Tolnai Gábor* akadémikus, az értekezés opponensei *József Farkas*, az irodalomtudományok kandidátusa és *Erényi Tibor*, a történettudományok kandidátusa voltak. A bíráló bizottság egyhangúlag javasolta a TMB-nek, hogy *Illés László* részére a kandidátusi fokozatot ítélje meg.

*

Az MTA Irodalomtörténeti Intézetének Elméleti Osztálya 1967. június 19-én az Eötvös Könyvtár olvasótermében vitaülést rendezett „Az irányzat, a módszer és a stílus” címmel. A vita referátuma *Sóter István* akadémikusnak, Intézetünk igazgatójának azonos című tanulmánya volt. A felkért korreferensek: *Köpeczi Béla* levelező tag és *Illés László*, az irodalomtudományok kandidátusa, intézeti munkatársak voltak. A vitában felszólaltak: *Szigeti József* levelező tag, az MTA Filozófiai Intézetének igazgatója, *Földényi László*; Intézetünk részéről: *Miklós Pál*, *Fenyő István*, *Bonyhai Gábor* munkatársak.

*

A kiadásért felel az Akadémiai Kiadó igazgatója

Műszaki szerkesztő: Merkly László

A kézirat a nyomdába érkezett: 1967. V. 29.

Példányszám: 1150 — Terjedelem: 11,9 (A/5) ív. + 3,15 (A/5) ív behuzva

67. 63928 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Jacques Leenhardt, a párizsi École Pratique des Hautes Études tanársegédje 1967. június 21-én előadást tartott Intézetünkben „Séman-tique et sociologie dans la critique littéraire française contemporaine” címmel.

*

Lukácsy Sándor, Intézetünk mb. osztály-vezetője 1967. május 29-től június 28-ig Franciaországban volt tanulmányúton. A készülő Petőfi-életrajzhoz folytatott kutatásokat a Bibliothèque nationale-ban és a Bibliothèque de la Ville de Paris-ban. Párizsban *Albert Soboullal*, *Claude Marauric*-kal, Clermont-Ferrand-ban *Paul Viallaneix*-vel, Orryla-Ville-ben *Maurice Dommange*-vel konzultált.

*

1967. június 28-án látogatást tett Intézetünkben *Viktor Sklovszkij* szovjet író és előadást tartott „Az orosz formalista iskola” címmel.

*

Stoll Béla, Intézetünk munkatársa 1966. november 5-ől 1967. június 30-ig Olaszországban volt tanulmányúton. Róma és Firenze könyvtáraiban XVI. századi olasz népkönyveket tanulmányozott.

*

„A magyar irodalomtudomány története” című kézikönyv szerzői 1967. június 30-án munkaértekezletet tartottak, amelyen *Szaunder József*, intézetünk főmunkatársa néhány terminológiai problémáról tartott előadást.

*

1967. június 30-án látogatást tett Intézetünkben *Várady-Sternberg János*, az uzsgorodiyegyetem tanára. *Lukácsy Sándor* mb. osztály-vezetővel folytatott konzultációt gr. Telesi Sándor és Herzen kapcsolatairól.

*

Intézeti kiadványaink közül megjelent: *Csóka J. Lajos*: „A latin nyelvű történeti irodalom kialakulása Magyarországon a XI–XIV. században.” Bp. 1967. Akadémiai K. 683 l. (Irodalomtörténeti Könyvtár. 20.) „Mikes Kelemen Összes Művei. Epistolák.” II. kötet. Sajtó alá rendezte: *Hopp Lajos*. Bp. 1967. Akadémiai K. 983 l.; „Vörösmarty Mihály Összes Művei.” (Szerk. *Horváth Károly* és *Tóth Dezső*.) 5. kötet. „Nagyobb epikai művek.” II. kötet. Sajtó alá rendezte: *Horváth Károly* és *Martinkó András*. Bp. 1967. Akadémiai K. 719 l.; „Adattár XVII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez.” II. kötet. „Apácai és kortársai.” *Herepei János* cikkei. Szerk. *Keserű Bálint*. Budapest–Szeged. 1966. 676 l.

СОДЕРЖАНИЕ

<i>В. Виндиш, Е.</i> : Классицизм и сентиментализм в начале XIX века	381
<i>Надь, М.</i> : Йокаи под очарованием французской романтики	409
<i>Кирай, И.</i> : Смерть-мотив поэзии Эндре Ади первого периода его поэтической деятельности	422

Краткие сообщения

Документация

<i>Алсегги, Ж.</i> : Данные к истории протестантских школьных драм XVIII века	455
<i>Б. Югелт, К. Х.</i> : Забытые венгерские стихи в зарубежных диссертациях XVII—XVIII вв.	464
<i>И. Бонnyaи, Ш.</i> : Неизвестное сообщение Ференца Кёльчеи и Палу Алмаши Балог о болезни Кальмана Кёльчеи	468
<i>Надь, Г.</i> : Произведения Вёрёшмарти с 1848 г.	470
<i>Кёхедьи, М.</i> : Письма Ференца Часара к Михаю Томпа	473
<i>Риго, Л.</i> : Речь жигмонда Кемень на ассамблее Комитата Колож 26-го июля 1842-года.	475
<i>Буштя, Е.</i> : Некоторые данные о лекции Костоланы произведенная в г. Маровшвархель	478

Обзор

Антология из древней венгерской литературы (<i>Бан, И.</i>)	482
История гейделбергского катехизиса Венгрии (<i>Пирнат, А.</i>)	486
<i>Х. Балаж Ева</i> : Гергей Берзевици политик-реформатор (<i>Толнай, Е.</i>)	492
<i>Д. Мервин Джонес</i> : Five Hungarian Writers (<i>Хорват, К.</i>)	497
<i>Варга Йозеф</i> : Эндре Ади (<i>Ковалоски, М.</i>)	498
<i>Иллеш Ласло</i> : Трезвость и страсть (<i>Йозеф, Ф.</i>)	501

Хроника

TABLE DES MATIÈRES

<i>V. Windisch, É.</i> : Classicisme et sentimentalisme au début du XIX ^e siècle	381
<i>Nagy, M.</i> : Jókai sous le prestige du romantisme français	409
<i>Király, I.</i> : Le thème de la mort dans la poésie d'Endre Ady dans les commencements de sa carrière	422

Notices

Documentation

<i>Alszegehy, Zs.</i> : Données sur l'histoire du XVIII ^e siècle du théâtre scolaire protestant	455
<i>B. Jügel, K. H.</i> : Poésies hongroises oubliées des dissertations étrangères des XVII ^e —XVIII ^e siècles	464
<i>I. Bonnyai, S.</i> : Message inconnu de François Kőlcsey à Paul Almási Balog sur la maladie de Coloman Kőlcsey	468
<i>Nagy, G.</i> : Des écrits de Vörösmarty de 1848	470
<i>Kőhegyi, M.</i> : Lettres de François Császár à Michel Tompa	473
<i>Rigó, L.</i> : Discours de Zsigmond Kemény à l'assemblée du comitat Kolozs le 26 juillet 1842.	475
<i>Bustya, E.</i> : Données sur le voyage de Kosztolányi pour une lecture à donner à Marosvásárhely	478

Revue

Recueil de textes de l'ancienne littérature hongroise (<i>Bán, I.</i>)	482
L'Histoire du Cathéchisme de Heidelberg en Hongrie (<i>Pirnat, A.</i>)	486
<i>H. Balázs Éva</i> : Grégoire Berzeviczy, le politicien réformiste (<i>Tolnai, G.</i>)	492
<i>D. Mervyn Jones</i> : Five Hungarian Writers (<i>Horváth, K.</i>)	497
<i>Varga József</i> : Ady Endre (<i>Kovalovszky, M.</i>)	498
<i>Illés László</i> : Sobriété et passion (<i>József, F.</i>)	501

Chronique

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható:

az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány utca 21.
Telefon: 111—010, MNB egyszámúszám: 46, csekkbefizetési számlaszám: 05.915.111—46
az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLT-ban, Budapest V., Váci utca 22. Telefon: 185—612
a POSTA KÖZPONTI HÍRLAP IRODA 1. számú HÍRLAPBOLTJÁ-ban, Budapest V., József nádor tér 1. és bármely postahivatalban. Csekk számlaszám: egyéni 61.257
közületi: 61.066. MNB egyszámúszám: 2.

Előfizetési díj egy évre 42,— Ft

(Példányonként megvásárolható a posta nagyobb árusítói helyein is.)

Ára: 8,— Ft

Előfizetés egy évre: 42,— Ft

INDEX : 25.401

A KRITIKA

legújabb számainak tartalmából:

Tóth Dezső: Mai líránk néhány kérdéséhez

Csetri Lajos: Kritikai szempontok az irodalmi stílustörténet elméletéhez

Szabolcsi Miklós: Strukturizmus, napi kritika és közönség Franciaországban

Nagy Péter: William Faulkner

Kenyeres Zoltán: Tudós Bóka László

Czine Mihály: Emberség és hűség (Fábry Zoltánról)

Szili József: A „New Criticism” irodalomesztétikája

Németh G. Béla: Egy kritikátörténetről — egy kritikátörténet előkészületei
alkalmával